

det er ingen ny Lovregel, men den er en autentisk Fortolkning af Christian den Femtes Lov 3—13—1 og 4, der maae antages allerede at have indeholdt den præceptive Regel, at Gaarden skal sættes bort paa Bondens og hans Enkes Levetid. Ugefaaldt kan det erkjendes, at Loven af 19de Februar 1861 eller det Lovforslag, der i denne Session har været forelagt Landstinget af Regjeringen angaaende nærmere Regler for Bortforpagtning paa 50 Aar, indeholder noget Indgreb i selve Eiendomsretten. Sltige Love kunne være generende og ubehagelige som alle Love, der angaae Indskrænkninger i Eiendomsretten, men ere dog ikke af anden Besskaffenhed, end at Godseieren kan tage sit Vederlag for Indskrænkningen paa anden Maade, idet Modparten i Contractsforholdet formedelst de i hans Faveur trufne Bestemmelser er bleven saa meget heldigere stillet, at han ogsaa kan give Mere. Jeg har her nærmest for Die Bestemmelserne i Loven af 19de Februar 1861 § 3 om Tilbagebetaling af Indfæstningen, § 5 om Erstatning for Forbedringer og § 7 om den Ret, som er tilstaaet Enken i visse Tilfælde.

Efter disse mere almindelige Bemærkninger skal jeg gaae over til at omtale, hvorledes det nuværende Lovforslag stiller sig med Hensyn til det vigtige Erstatningspørgsmaal i Tilfælde af Tvangssalg, og jeg troer da, at det ikke skal falde mig vanskeligt at vise, at Bestemmelserne her ere i højeste Grad uretfærdige mod Godseierne. Hovedreglen findes i Lovens første Paragraph, der bestemmer, at Godseieren ved Forpagtnings- eller Fæstefædighed skal tvinges til at sælge Gaarden til den fratraadte Bruger eller hans Efterladte ved offentlig Auction og paa Statens Foranstaltning, saafremt han ikke efter § 8 arrangerer sig paa en anden Maade, og at han skal sælge alle sine Gaarde uden Undtagelse og uden at kunne forbeholde sig Noget af deres Tilliggende, medmindre han har en speciel loverhvervet Ret dertil; derefter skal han afgive en Trediedeel af Auctionsprovenuet til Statskassen, som igjen udbetaler Beløbet til den fratraadte Bruger eller hans Efterladte. — Resten bliver Godseierens Eiendom, men kun een Sjettedeel erholder han til fri

Naadighed, medens der med den øvrige Deel, o: de $\frac{2}{6}$, skal forholdes efter § 14. Og hvilken er nu den Erstatning, som gives Godseieren for disse betydelige Offre, der forlanges af ham? Slet ingen! Thi man kan dog ikke for Allor paastaae, at det er endog blot en nogenlunde Erstatning, der gives Godseieren, naar § 1 hjemler, at den solgte Gaard 20 Aar efter Auctionen skal være fri for Fæstetvang. Et saadant Tilbud er efter min Mening haade til at lee og græde over. Man forlanger ikke blot, at Godseierne skulle sælge deres Bøndergods, og forbyder dem endog at kunne forbeholde enkelte Gaarde — thi det er ikke alle Godseiere, som kunne benytte Retten efter § 13 — eller Noget af deres Tilliggende, hvorpaa de kunne sætte en særegen Pris af Hensyn til deres øvrige Eiendom; men man forlanger endvidere, at de skulle afgive en Trediedeel af deres lovlige Eiendom til Bedste for enkelte Personer eller Familier, som ikke have den fjerneste Ret dertil, hvad den ærede Forslagsstiller ogsaa selv har indrømmet, idet han bestemt har fralagt sig al Anerkjendelse af Fæsternes Medveiendomsret. At denne Trediedeel først skal passere ind i Statskassen, for derfra igjen at udbetales til de enkelte Personer, derpaa lægger jeg i Sandhed ingen Vægt; thi jeg betragter dette kun som en reen Fiction. Men hvorledes kan man dog tilstaae den fratraadte Bruger eller dennes Efterladte hiin Begunstigelse, navnlig fremfor dem, som tidligere have været i samme Stilling? Jeg vilde snarere have kunnet forstaae eller forsonne mig med, om man, i Kraft af den af mig før nævnte Doctrin om Statens Overveiendomsret eller Bondestændens saakaldte historiske Ret, lod disse Penge tilflyde Statskassen og blive en fiscal Indtægt, eller om man lod dem tilflyde Bondestånden som saadan — og man indvende ikke imod dette Sidste, at det vilde være upraktisk, thi der gives ligefremme Formaal, som hovedsagelig ere i Bondestændens Interesse, f. Ex. Bondeskoleer, hvilke man kunde lade Beløbet tilfalde. Men at give dette til enkelte Individer eller Familier, som tilfældigviis ere saa heldige at leve ved denne Lovs Emanation, men uden at have nogen anden Ret dertil, er aldeles forlasteligt